

Søndre Aker Historielag

Styrets årsberetning for 2018

1. Historielagets og styrets oppgaver:

Laget har til formål å vekke interesse for og skape forståelse for Søndre Akers historie. Det vil arbeide for å utbre kjennskap til vår kulturarv og verne kulturminner av alle slag. Ut fra denne formålsparagrafen i vedtektene har styrets viktigste oppgaver vært å:

- planlegge og gjennomføre møter, rusleturer og andre arrangementer.
- sørge for en oppdatert hjemmeside og en god arkivering.
- drive en lokalhistorisk bildebase i samarbeid med Deichmanske bibliotek.
- verve medlemmer, holde dem orientert om og engasjert i lagets aktiviteter.
- salg av historielagets årbøker «Sør i Aker».
- holde medlemsregisteret og offentlige registre oppdatert.
- utarbeide budsjett og regnskap, forvalte lagets midler.
- samarbeide med andre lag og instanser som arbeider for lignende formål.

2. Styre, revisor, valgkomité:

Verv Før årsmøtet 19.03.2018:

Leder Anne Marie H. Grøgaard

Styremedlem Ivar Sekne

Styremedlem Ellen Nygaard

Styremedlem Per-Inge Slettvoll

Styremedlem Sissel Marit Bue

Varamedlem Lars Alldén

Varamedlem Anne Margrethe Skari

Varamedlem Tove Gjersrud

Revisor: På årsmøtet i 2017 ble Bjørn Heiberg valgt for 2 år.

Verv etter årsmøtet 19.03.2018:

Anne Marie H. Grøgaard (på valg 2019)

Ivar Sekne (på valg 2019)

Ellen Nygaard (på valg 2020)

Per-Inge Slettvoll (på valg 2019)

Sissel Marit Bue (på valg 2020)

Anne Margrethe Skari (på valg 2019)

Tove Gjersrud (på valg 2019)

Etter årsmøtet 2018 har styret valgt Ivar Sekne til nestleder, Per-Inge Slettvoll til kasserer og Ellen Nygaard til sekretær og Sissel Marit Bue til ansvarlig for hjemmesiden. Styret har i 2018 hatt 9 styremøter.

Valgkomité for årsmøtet 2019: Lars Alldén, Elin Løvold.

3. Medlemsmøter, rusleturer og andre arrangementer:

Egne arrangementer:

22. januar. Nordstrandmusikere på 50-tallet:

Fin stemning og strålende opptredener preget denne kvelden der 70 personer hadde møtt frem for å SE OG HØRE Guri Egge og Haakon Austbø live, og få vite mer om kunstnerne Ludvig Irgens-Jensen, Klaus Egge, Eivind Groven, Knut Nystedt, Arild Sandvoll, Hanna Marie Weydahl, Reimar Rifling og Oddvar S. Kvam. Professor Arvid Vollsnes, UiO, fortalte engasjert om musikerne som alle bodde i Nordstrand-distriktet på samme tid.

19. februar. Ekebergs historie, fra steinalder til Norway cup:

På medlemsmøtet i Nordstrandhuset fikk de fremmøtte høre at Leif Gjerland hadde noen spennende forklaringer på hvorfor Middelalder-Oslo ble nedlagt og en ny by bygd opp bak

Akershus festning – nemlig en jernlegering som gjorde kanonene sterkere og med større rekkevidde, og som gjorde befolkningen i det gamle Oslo mer utsatt for angrep fra Eikaberg.

19. mars. Historielagets årsmøte:

Historielagets årsmøte avholdt i Nordstrandhuset. 45 møtedeltakere til stede, hvorav 32 med stemmerett. Etter at årsmøtets saker var behandlet, fortalte Ivar Sekne om fotogrosserer Johannes L. Nerlien. Gründeren Nerlien var en størrelse på Nedre Bekkelaget. Sammen med kone og to døtre bodde han i det såkalte «Tårnhuset» i over 30 år. Hans store varp var å skaffe seg eneretten på import av Kodak-film fra George Eastmans selskap i USA.

23. april. Fellesmøte med Østensjø Historielag. Mystikk og overtro i Østmarka:

Har du støtt på Fanden ved Ulsrudvannet? Nei? Det hadde heller ikke de 70 personene som var møtt frem for å høre Even Saugstad fortelle om skrømt og spøkelses i Oslomarka. Men de som bodde i marka før i tiden, de så ham, Fanden på stubben.

4. juni. Rusletur på Ormøya:

Det var stor oppslutning om turen i godværet. Den ble ledet av Hans Klausen som selv er oppvokst og bosatt på øya, og som vet det meste som er å vite om villaer, mennesker og landskap på Ormøya. Ormsundet nevnes alt i Biskop Eysteins jordebok fra 1396. Sundet snor seg som en orm og har gitt navn til øya. Broen over sundet kom i 1922. Vi fikk bl.a. se eiendommen til kunstnerfamilien Backer-Grøndahl, og ble fortalt om Villa Godheim hvor konsul Christiansen førte et stort hus med gjester som Fridtjof Nansen og Christian Michelsen. Etter omvisningen fortalte Reidar Brevik om Ormøy kirke. Juul, datidens eier av øya ga tomten til kirkebygg i 1875. Da det ikke var blitt noe kirkebygg på 7 år, trakk han gaven tilbake. Christiansen i Villa Godheim kjøpte så tomten, kirken ble oppført for private midler og innviet i 1893. Det er den eneste laftede kirke i Oslo.

25. august. Rusletur på Skullerud:

Høsten 2018 åpnet sterkt med flott omvisning på Skullerud. Det var 30 deltakere. Ivar Sekne ledet turen med engasjement og viste som alltid stor kunnskap om emnet. Skullerud er en gård med historie tilbake til 1300-tallet. Som en av de få gårdene i distriktet ble den ikke avfolket under Svartedauden. Den var kirkegods inntil Reformasjonen og ble solgt av Kongen til familien Cudrio 1688. Den legendariske eieren Karen Cudrio fikk anlagt plankeveien. De siste 100 årene har familien Opsahl vært eiere, med et lagt kommunalt avbrett. Store deler av Skullerud er nå boligområder, T-banestasjon og ikke minst næringspark.

24. september. Kunsthistoriker Sivert Thue holdt foredraget «Nordstrandsområdet og de to begynnelser i Edvard Munchs kunstnerskap»:

Sivert Thue er prosjektleder for digital samling på Munchmuséet – Munchs kunstverk digitaliseres, og bare tegningene utgjør et antall på over 7500.

Munch-familien hadde sterk tilknytning til Nordstrand. I over 40 år bodde de der. Munch malte bildet «Nattstemning» herfra i flere utgaver. Fortvilelse fra 1892, også fra Nordstrandsområdet, er en direkte forløper for «Skrik». Selve «Skrik-figuren slik vi kjenner den, får sin utforming i Berlin. I en tekst forteller Munch at Skrik oppsto i hans hode eller sinn på en aftentur på Ekeberg på 1880-tallet.

Andre bilder fra denne tiden med klar tilknytning til Ljan- og Nordstrandsområdet er Solnedgang på Nordstrand fra 1900, Togrøyk fra 1900 og Stjernenatt fra 1901. 50 fremmøtte.

20. oktober. Boksalg på Lambertseter Senter:

Salg av historielagets bøker på torget i Lambertseter senter. God PR for historielaget.

22. oktober. Fellesmøte med Østensjø Historielag. Karsten Alnæs kåserte om Thomas Heftye:

Enhver som ferdes i Østmarka har hørt navnet Thomas Heftye – det var jo han med villa og kjentfolk på Sarabråten. Men Heftye er kjent for mer enn dette. Han hadde en finger med i det meste som foregikk i Norge på den tiden. Forfatteren Karsten Alnæs, som i oktober 2018 ga ut bok om Thomas Heftye kunne fortelle 72 interesserte tilhørere om Heftye som finansmann og organisasjonsstifter.

26. november. Aker som kommune og samfunn, historiker Johanne Bergkvist og kunsthistoriker Unn Hovdhaugen fra Oslo byarkiv:

Åpnet foredraget med å oppfordre publikum til å besøke Byarkivet og benytte de omfattende arkivene der. Aker, den tidligere herredskommunen i Akershus fylke ble fra 01.01.1948 slått sammen med Oslo kommune. Aker omsluttet Oslo på alle sider og omfattet store deler av Nordmarka, Østmarka og de nærmeste øyene i fjorden. Ved sammenslåingen utgjorde dette et areal på 436 km² dvs 27 ganger så stort areal som Oslo. Oslo trengte plass for boligbygging og industri. Sammenslåingen var derfor en nødvendighet, men den gikk ikke uten drakamp.

9. desember. Salg av SAHs årbøker i Lambertseter Senter:

Mange var innom standen for å se på bøkene og snakke om lokalhistorie.

Andres arrangementer:

25.05 Årsmøte i Nordstrand Vel

Søndre Aker Historielag var invitert for å fortelle om laget. Ivar Sekne og Anne Marie Grøgaard møtte der.

28.05 – 03.06. Bydelsdagene for bydel Nordstrand:

Tor Wisløff holdt foredrag for elever fra Lambertseter skole om det å være skoleelev under annen verdenskrig med okkupasjon og annektering av skolebygningene.

Bydelsprisen til en fortjent borger deles ut hvert år av Nordstrand bydel ved avslutningen av Bydelsdagene. Dag Jarnøy fikk Bydelsprisen på konserten 2. juni på Ekebergsletta. Forslaget kom fra Søndre Aker Historielag. Det er tredje gang historielaget har fått gjennomslag for forslag på kandidat til Bydelsprisen. Dag Jarnøy fikk den for sin innsats for å gjøre lokalhistorien kjent.

01.11 Oslo Byarkiv:

Seminar om sammenslåingen av Oslo og Aker. SAH representert ved Sissel Marit Bue og Anne Marie Grøgaard.

4. Publikasjoner:

Historielaget har ikke utgitt årbok i 2018. Men vi planlegger en Årbok 2020. Boka vil markere historielagets 40-årsjubileum og planlegges lansert våren 2020. Den vil handle om kyststripa fra Kongshavn til Ljan og hvilke forandringer den har gjennomgått fra de tidligste tider til i dag. Arbeidstitel: *Kyststripa Kongshavn – Ljan: fra idyll til tung trafikk*.

Med årbok 2017 om Ekebergbanen har Søndre Aker Historielag utgitt 18 årbøker, og med ett unntak kan alle fremdeles skaffes. Med sine mange artikler rommer de et helt lokalhistorisk bibliotek – her er fakta, historier og fortellinger man ikke finner andre steder.

Bøkene kan kjøpes på medlemsmøtene eller ved kontakt med bokansvarlig, tlf. 917 28 155, eller per e-post bok@sondreaker.no. Vi har et informasjonsark med detaljerte opplysninger om innholdet i de utgitte årbøkene. Vi håper også å få publisert de litterære artiklene i årsberetningene på hjemmesiden.

Arne Sunde har i en årrekke vært bokansvarlig for historielaget. Han har sagt fra seg det vervet fra årsmøtet 2019. Er det ett medlem som vil påta seg dette? Kontakt Anne Marie Grøgaard på tlf. 917 28 155 eller Arne Sunde 936 58 225.

5. Hjemmesiden:

Lagets *nettsted* har adressen www.sondreaker.no og vi er også på Facebook.

Her finnes oversikt over de nærmeste møter, liste over utgitte årbøker, lokalhistorisk stoff, bilder, innmeldingsblankett og annet. Styret ved Sissel Marit Bue har etter årsmøtet 2018 tatt hånd om hjemmesiden.

6. Lokaler for historielagets arkiv og digitale utstyr:

Pensjonistforeningen på Nordseter gård har stilt et kjellerrom til vår disposisjon, og vi har avtale om leie av det også for 2019. På Lambertseter gård har Historielaget dessuten et lagerrom på loftet. Vi har stadig et håp om innenfor SAHs økonomiske rammer å finne et bedre lokale for vårt boklager og arkiv.

7. Økonomi:

Regnskapet for 2018 viser et underskudd på kr 2 898,11 mot et budsjettert overskudd på kr 33 400,-. Det er solgt bøker for kr 46 393,-. Av dette er kr 36 000,- salg av «På sporet av den nye tid» årbok 2017. Lønn til tidligere web-ansvarlig Jørgen Gilbrant er betalt t.o.m. 19.03.18.

Etter årsmøtet 2018 administrerer styret ved Sissel Marit Bue hjemmesiden.

Det er ikke utgifter til regnskapsføring da det gjøres kostnadsfritt av styremedlem Per-Inge Slettvold. Som vi påpekte i årsberetningen for 2017, må vi beregne at dette senere blir en utgiftspost. For arbeidet med den planlagte bokutgivelsen i 2020 har Ivar Sekne blitt tilstått et beløp på kr 35 000,-. Innbetalt medlemskontingent er kr 82 100,-, dvs lavere enn budsjettert. Det er en viktig oppgave å øke medlemstallet. Vi har mottatt kr 12 728,- i momskompensasjon fra Landslaget for lokalhistorie. Grasrotandelen fra Norsk Tipping er kr 5 665,51 Vi håper medlemmene fortsatt vil benytte muligheten til å angi at deres grasrotandel skal gå til SAH. Det er enkelt å få registrert, og i dette heftet er det oppgitt de kodene og opplysningene som trengs. Boklageret beregnes til kr 25 000,-

8. Medlemsinformasjon:

To ganger i året sendes *programoversikt til medlemmene per post*. Årsberetningen med årsmøteinnkalling og giroblankett for kontingent sendes med "vårsendingen". For øvrig kunngjøres arrangementene våre på hjemmesiden og ved annonse i Nordstrands Blad. Enkelte ganger sender vi også informasjon om våre arrangementer på e-post til medlemmene.

9. Utadvendt informasjon og aktivitet:

Lokalavisene i distriktet har gitt historielagets møter og turer mye spalteplass og mange forhåndsomtaler. Dette gjelder både Nordstrands Blad og avisen Oslo Syd.

Årsberetningen er styrets oversikt over historielagets virksomhet i det forløpne året. Den inneholder årsmøteinnkalling, referat fra forrige årsmøte, vedtekter og noen enkeltartikler.

Den fungerer derfor som tilleggsinformasjon for medlemmer og andre interesserte.

Hjemmesiden og facebook blir brukt av personer som er interessert i Søndre Akers lokalhistorie eller konkrete enkeltopplysninger, ofte uten å delta på arrangementer.

10. Den lokalhistoriske bildebasen:

I 2018 har vi heller ikke hatt skannedager da det har vært liten oppslutning om disse. Vi prøver stadig å finne personer som kan ta hånd om og videreutvikle billedbasen.

Ann Hanssen som det siste året har vært alene om vedlikeholdet av billedbasen, ber om avløsning.

11. Medlemskap og kontingent:

Medlemskontingenten er kr. 250,- for enkeltmedlem, kr. 300,- for familier. Pr. 31.12.2018 hadde laget 340 medlemmer. Da er også ca 100 familiemedlemmer regnet som enkeltmedlemmer.

Vi håper vi kan ha en stabil medlemsmasse.

Styret har avtale med Øyvind Nordli, om arbeidet med medlemsregisteret og innkreving av kontingenten. Det daglige vedlikeholdet av registeret gjøres av styremedlemmene.

Styret utnevnte Gunnar Pedersen til æresmedlem for alt arbeidet han har bidratt med for å gjøre lokalhistorien kjent. Diplom som bevis på utnevnelsen ble overrakt ham av Anne Marie Grøgaard 13.04.2018. Gunnar døde julaften 2018.

12. Gaver til laget:

Gunnar Pedersen skrev seks bøker fra 2008 – 2013 med lokalhistoriske artikler fra Søndre Aker. Han har donert historielaget restopplaget av de tre siste bøkene i denne serien. Vi har gledet oss til å kunne dele ut disse bøkene til alle som er interessert.

13. Samarbeid:

Laget er medlem i *Landslaget for lokalhistorie (LLH)*, hovedorganisasjonen for landets historielag.

Fellesrådet for historielagene i Oslo har til oppgave å virke for gjensidig informasjon og inspirasjon mellom historielagene i byen. SAH er medlem i Fellesrådet og har vært representert på rådets møter i 2018.

SAH har i 2018 samarbeidet med *Østensjø historielag* og *Bymuséets Venner*.
SAH er medlem av *Østmarkas Venner*, *Foreningen for Lambertseter gård* og *Oslo Byes Vel*.
Vi har hatt nytte av kontakten med Byantikvaren, Byarkivet og Oslo Museum og ser verdien av tett kontakt med foreninger, arkiv og samlinger som er opptatt av kulturarv og kulturminnevern.

14. Konklusjon:

Møteaktiviteten i laget har etter styrets oppfatning vært god også i 2018. Det er stor oppslutning om de fleste arrangementene, og mange har funnet fram til oss for første gang. Vi trenger en eller to personer som har kunnskaper og interesse for bildebehandling og som kan vedlikeholde og videreutvikle billedbasen. Salget av årbøkene går bra, og vi håper å finne et medlem som kan påta seg oppgaven som historielagets bokansvarlige.

Anne Marie Hval Grøgaard (sign)

Ivar Sekne (sign)

Per-Inge Slettvold (sign)

Ellen Nygaard (sign)

Sissel Marit Bue (sign)